

Cestujeme společně - v letadle; v hotelu; v kavárně...

Autor: Mgr. Jaromír JUŘEK

Kopírování a jakékoliv další využití výukového materiálu je povoleno pouze s uvedením odkazu na www.jarjurek.cz.

K vytvoření výukového materiálu byly použity informace získané z knihy Ladislava Špačka: Malá kniha etikety pro každý den.

1. V letadle

Vpádem nízkonákladových leteckých společností na trh se letecká doprava stala běžnou i pro ty, pro které dosud představovala nemístný luxus. I cesty za exotickou dovolenou si dnes může dovolit prakticky každý, a tak se letadlo stalo obvyklým dopravním prostředkem. Slušností vůči ostatním spolucestujícím je dostavit se včas k odbavení u přepážky (check-in) a pak k nástupu do letadla (boarding), aby se nemuselo čekat na opozdilce (tak zvaný boarding time je vyznačen na palubní vstupence). Podle mezinárodních předpisů nelze přepravovat podaná zavazadla osoby, která v letadle necestuje, proto letištní rozhlas vyvolává pasažéry, kteří by už měli být na palubě. Posádka raději čeká, než by měla vyhledat v zavazadlovém prostoru zavazadlo opozdilce a vyložit ho, byť i k tomu musí někdy přikročit. Tím ovšem ztrácí pořadí při startu a musí čekat na další, často dost dlouho. Při bezpečnostních procedurách na všech světových letištích ztrácíme hodně času a musíme s tím při plánování cesty počítat. Zvláště ve Spojených státech a při letech do USA je osobní prohlídka časově náročná. Urychlíme ji tím, že respektujeme seznam předmětů, které si do kabiny letadla nesmíme vzít ani v příručním zavazadle.

V letadle máme místo zajištěno, je označeno na palubní vstupence, proto nemá smysl se při nastupování do letadla tlačít nebo předbíhat. Muži by měli osamělé cestující pomoci uložit příruční zavazadlo do schránky nad hlavami. Když usedneme, zkontrolujeme, zda máme sklopené loketní opěrky mezi sedadly, abychom vymezili prostor pro nás a pro souseda. Zvláště tělnatí cestující se musí pečlivě hlídat, aby nepřesahovali do prostoru sousedního sedadla a neutiskovali vedle sedícího pasažéra. Někdy je to obtížné, ale princip „jedno sedadlo - jeden cestující“ musíme respektovat, i kdybychom celou cestu strávili nepohodlně. Je to lepší, než aby ji strávil nepohodlně náš štíhlý soused, který za naši tělesnou konstituci nemůže. V těsném prostoru, který sdílíme se sousedy na sedadle, je ještě důležitější než jinde brát ohledy na druhé. Potřebujeme-li kýchnout, vysmrkat se nebo zakašlat, odvrátíme se od ostatních spolucestujících a ztlumíme své tělesné projevy v kapesníku. Rodiče jsou povinni usměrnit své děti, aby nebouchaly nebo nekopaly do opěradla před sebou. Chce-li si cestující před námi zdřímnout, měly by mu to naše děti umožnit. V business class roznáší letuška před servírováním jídla vlhké froté ubrousky, kterými si cestující otřou ruce, aby je měli před jídlem čisté. Po použití je vrátíme letušce na tácek. Když se roznáší jídlo, pomáhá ten, kdo sedí na místě do uličky, těm, kteří sedí uprostřed a u okna. Jestli uvidíme, že vedle nás sedí nezkušený cestovatel, který neumí sklopit příruční stolek, pomůžeme mu. Během letu bychom měli sedět na svém místě připoutání bezpečnostním pásem. Letadlo může nečekaně vlétnout do turbulentního prostředí a pak riskujeme pád na ostatní cestující, ba i zranění. I když mobilní telefony neohrožují bezpečnost letadla jako třeba láhev vody (to by nám je taky zabavovali), nezapínáme je během letu, abychom nezneklidňovali palubní průvodčí. Na palubě letadla nebudeme konzumovat alkoholické nápoje ze svých zásob, to je dokonce zakázáno palubními předpisy. Ani s alkoholem, který dostaneme jako součást občerstvení, to nepřeháníme. Jedna dvě skleničky jsou maximum, další si dáme až po příletu, v hotelu nebo doma. Dnešní velká letadla jsou odolná vůči turbulencím, proto projevy nevolnosti na palubě jsou velkou vzácností. Přesto, pokud by nás nevolnost postihla, vyhledáme v kapse na opěradle sedadla před námi sáček, ale nenecháme to dojít tak daleko, abychom ho museli použít, raději se odebereme včas na toaletu.

Těsné společenství, které sdílíme se sousedy na sedadle, vede některé komunikativnější povahy k navázání konverzace. To je v pořádku, a je dokonce žádoucí prohodit pár vět, týkajících se pohodlí, výhledu z okna, pomoci při připoutání, při jídle, zapůjčení časopisu a podobně. Musíme však vycítit, jestli je náš zájem opětován, nebo jsme narazili na nemluvu, který nestojí o sblížení. Pak se omezíme jen na nejnutnější zdvořilostní věty, ale ani v tomto případě nezapomeneme na závěrečné rozloučení, přece jen jsme spolu strávili několik hodin v těsné fyzické blízkosti. Jestliže ale je náš soused hovorný společník, měli bychom se co nejdříve představit. Stačí, když řekneme jméno, národnost a profesi, tím přimějeme našeho souseda, aby učinil totéž, a tak si vytvoříme základ pro další témata konverzace. Zvolníme tempo, když si všimneme, že soused by si rád zdříml nebo něco přečetl. Let může trvat hodinu, ale taky patnáct hodin, proto nevyčerpejme všechna témata hned zpočátku. Vystihneme-li, co souseda zajímá, setrvejme u tématu co nejdéle. U dálkových letů, kde je spánek v programu, se raději přestaneme bavit vůbec. Mnozí cestující v letadle usínají jen obtížně a hovor ze zadního sedadla je může rušit. Než vystoupíme, rozloučíme se se sousedy a opět pomůžeme ženám vytáhnout kufříky ze schránek. Teprve pak opouštíme letadlo. U východu ještě pozdravíme palubní personál, který se o nás během letu staral.

Dokumenty ke shlédnutí:

<http://www.rancer-petr.cz/clanky/vlastni/42-tv-serial-etiketa-34-43dil>

http://www.youtube.com/watch?v=_s3SdrdX_-s

2. V hotelu

Hotel si musíme rezervovat předem, abychom měli jistotu, že nebudeme nocovat na nádraží. Předpokládáme-li, že přijedeme později než do sedmé hodiny večerní, oznámíme to předem, aby personál neměl obavu, že pokoj nevyužijeme. Při příjezdu do hotelu vyšší kategorie se našich zavazadel ujme nosič, který za to očekává spropitné, je to podstatná část jeho výdělku. V dobrém hotelu se dává padesátikoruna nebo dvě eura, je to daň komfortu hotelového ubytování. V poměru k ceně ubytování to je zanedbatelná položka. Stejně se zachováme, když nám personál zaveze auto do hotelové garáže a přinese zpátky klíče. V recepci předkládáme doklad totožnosti (tak zvaný check-in) a přitom se informujeme na všechno, co potřebujeme vědět, abychom se rychle zabydleli - například kdy a kde se podávají snídaně, jak je to s připojením k internetu, zda je v pokoji k dispozici sejf na cennosti, zda je v pokoji přístupný minibar, kam je nejlépe zajít na večeri, do kdy musíme opustit pokoj a podobně. V pokoji se zabydlíme podle svého. Čeká-li nás společenská událost, můžeme využít služeb hotelového servisu, který obvykle nabízí praní a žehlení prádla i obleků. Musíme si uvědomit, že hotel je hromadné ubytování spousty lidí a vzájemné ohledy jsou namístě. Halasný návrat z večere, veselá noční debata na chodbě, bouchání dveřmi v půl šesté ráno při odjezdu, mejdany na pokojích do tří ráno, to určitě spolehlivě otráví všechny ubytované. Při odchodu z hotelu vždy odevzdáváme klíč od pokoje (nejde-li o kartu, která ho nahrazuje), při příchodu si ho zase vyzvedneme.

Snídaně je obvykle v ceně ubytování a podává se formou bufetu. U vchodu nás může číšník požádat o číslo pokoje, aby se ujistil, že na snídani přichází host ubytovaný v hotelu. Nejprve zaujmeme místo u stolu, abychom dali najevo, že budeme snídat, a pak se vydáme k bufetu. Prohlédneme si nabídku a rozhodneme se pro pořadí chodů. Zorientujeme se, abychom zjistili, zda si kávu nalijeme sami, nebo personál přichází s konvicemi ke stolům, kde najdeme nabídku čajů, džusů, talíře, ubrousky, mléko. U bufetu se nezdržujeme, abychom nepřekáželi ostatním, nabere si překládacím přiborem pokrm a odneseme si ho ke stolu. Když se vrátíme, doplníme si menu na stole, až bude kompletní, pak zasedneme a můžeme začít jíst. Někdy je lákavé vzít si nějaké ovoce nebo pečivo s sebou, ale nemůžeme to udělat. Vše, co je připraveno na bufetovém stole, je určeno ke konzumaci uvnitř, nic se nevynáší ven. Vybavení pokoje náleží hotelu, a proto si nemůžeme odvézt ručníky nebo župan. Ten si obvykle můžeme zakoupit, když projevíme zájem. Co si můžeme odvézt, to jsou drobnosti, jako froté trepky nebo šampony a mýdlo z koupelny. Jsme-li v hotelu delší dobu, z důvodu úspornosti se sami rozhodujeme, jestli si necháme vyměnit ručníky, nebo jestli to nevyžadujeme. Signál je výmluvný: ručníky pohozené na zemi pokojská vymění, ostatní jen složí a ponechá v koupelně. Stejný postup zvolíme při odjezdu: hodíme na zem všechny použité ručníky. V hotelu máme výhodu, že nemusíme všechny služby platit okamžitě, ale můžeme si je nechat připsat k účtu za pokoj.

Sedíme-li večer v baru nebo dáme-li si v lobby (hlavní hala hotelu s recepcí, kavárnou a odpočinkovým koutem) občerstvení, můžeme si nechat připsat útratu „na pokoj“. Nahlásíme číslo pokoje a obsluha přinese účet, který jen podepíšeme, aby recepční při sestavování závěrečného účtu měla jistotu, že jde o naši útratu. Při odjezdu (check-out) zaplatíme nocleh, účty z baru a kavárny, útratu v hotelových zařízeních, například lázně a masáže ve wellness, a spotřebované položky v minibaru. Nesmíme zapomenout vrátit klíč od pokoje, proto jsou klasické klíče opatřeny těžkými a neforemnými přívěsky, které mají hosty upozornit, že mají něco nepatřičného v kapse. Dnes se přechází na karty s magnetickým proužkem nebo čipem, kterými se otvírají dveře pokoje, zapíná centrální vypínač světla u dveří; oblasti užití karet se budou stále rozšiřovat. Když nevrátíme kartu, nic vážného se nestane, zámek pokoje bude překódován, ale je slušné karty vracet, aby hotel neměl zbytečné náklady za jejich pořízení.

Pamatujme, že peníze ponechané na stole chápe personál jako spropitné, proto bychom neměli v pokoji nechávat volně ležet peníze, které nehodláme ponechat pokojské.

Počátkem devadesátých let jsem byl na konferenci v Londýně a bydlel jsem v dobrém hotelu blízko Trafalgar Square. Jednou jsem se ráno vypravoval ve velkém spěchu a nechal jsem na stole ležet deset liber (v tehdejší kurzu asi 600 korun). Když jsem se večer vrátil, nebyly tam. Opatrně jsem se svěřil recepčnímu, ten mě však s úsměvem ujistil, že pokojské se spropitným počítají a že jsem vskutku ušlechtilý gentleman, jestliže jsem ocenil práci mé pokojské tak velkorysou částkou. Já jsem přišel o diety na tři dny, ale může mě hrát pocit, že patrně dodnes si tam pokojské vyprávějí o štědrém hostu z Prahy.

3. V kavárně

Kavárna je místem pohody, neformálního posezení, není zde proč spěchat. V kavárně můžeme mít obchodní nebo soukromé schůzky, můžeme sem zajít sami odpočinout si nebo přečíst si noviny. Stoly si v kavárně nerezervujeme, obvykle najdeme stůlek, kde je volno. Nepřisedáme ke stolu, kde už někdo sedí, respektujeme osobní zónu, kterou si host vytváří, i když je sám. Neformální prostředí umožňuje hostům přehodit si plášť přes opěradlo sousední židle, což by v restauraci bylo nemyslitelné, a uvelebit se do křesla nebo na pohodlné židli. V kavárnách je obvyklé číst

noviny, a proto i když si dáme kávu a zákusek, můžeme si číst noviny nebo časopis. Můžeme si i otevřít notebook a pracovat. Očekává se, že si objednáme kávu nebo čaj. Dobrou kavárnu poznáme podle toho, že ke kávě servírují studenou vodu a k čaji malý talířek na odložení sáčku. Často bývá kavárenský provoz spojen s živou nevtíravou klavírní produkcí. V kavárně se můžeme zdržet libovolně dlouho, můžeme si číst, přemýšlet, dělat si poznámky o své práci, nekonečné hodiny rozprávět s přáteli. Proslulé jsou vídeňské nebo pařížské kavárny, typické svým historickým interiérem, který se sto let nezměnil. Oblíbené jsou turecké kavárny, kde se vaří velmi jemně semletá káva v džezvě, několikrát se spařuje, aby nabyla intenzivní chuti se silným aroma. Někdy se do ní přidává kardamon pro zajímavější chuť a často se podává na naše zvyklosti hodně sladká. V Americe je nejběžnější káva filtrovaná, během posezení hosta v kavárně ji personál stále dolévá.

Káva byla zpočátku odmítána jako nekřesťanský nápoj, protože pocházela z islámských zemí. Církev však časem změnila názor a káva se mohla objevit i v Evropě. První anglická kavárna byla otevřena roku 1652 v Londýně emigrantem z Ameriky. V roce 1675 bylo v Benátkách již několik kaváren, nejznámější kavárna Café Florian na náměstí sv. Marka existuje dodnes. Po porážce Turků u Vídně v září 1683 se v tureckém ležení našlo množství pytlů s kávou, které skoupil jakýsi podnikavec a ještě týž rok otevřel první kavárnu ve Vídni. V roce 1839 bylo ve Vídni už 88 kaváren. V Praze se objevila první kavárna v roce 1714; otevřel ji arménský obchodník Deodatus Damajan v domě U Tří pštrosů u Karlova mostu. Kavárny se postupně staly místem setkávání umělců a přispívaly ke kulturnímu rozvoji společnosti. V 19. století se po Praze říkávalo, že kdyby v kavárně U Komárků v Ungeltu spadl strop, byla by po českém kulturním životě veta.

Obsah

 1. V letadle	2
 2. V hotelu	3
 3. V kavárně	3